

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii starożytnej i średniowiecznej
Prowadzący	ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Teologia ogólna
Poziom studiów	jednolite magisterskie
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	I
Semestr	1
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	do wyboru
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	TMA_W02; TMA_W13; TMA_W27; TMA_U28
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	ćwiczenia
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	3
Wymagania wstępne	
Opis i cele przedmiotu	Przedmiot ma na celu zapoznanie studenta z podstawowymi problemami z zakresu filozofii starożytnej i średniowiecznej, które znajdują się w tekstach autorów z tego okresu. Celem przedmiotu jest także nabycie umiejętności interpretacji tekstu oraz identyfikacji zawartych w nich problemów i terminologii. Na zajęciach będą omawiane fragmenty tekstów, które wcześniej zostaną zadane jako lektury. Każdy student będzie także prezentował wybrane przez siebie dzieło bądź autora z tego okresu. Aby student mógł nabyć umiejętności posługiwania się w sposób poprawny terminologią filozoficzną na zajęciach będą przeprowadzane dyskusje dotyczące problemów zawartych w tekstach.

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1. Czym jest filozofia – pochodzenie terminu i jego znaczenie w starożytności oraz wprowadzenie do metody analizy tekstów.	2
2. Mit jaskini – teoria Platońskich idei i jej znaczenie oraz odniesienia do współczesności	2
3. Państwo Platona – czym jest dobro wspólne i jak do niego dążyć	2
4. Arystoteles i podział całej rzeczywistości – kategorie bytu.	2
5. Arystotelesowskie pojęcie substancji – od <i>Kategorii</i> do <i>Metafizyki</i>	2
6. Arystotelesowskie pojęcie możliwości i aktu oraz formy i materii	2
7. Św. Augustyn – jak rozumieć pojęcie dobra i zła	2
8. Język i jego znaczenie w filozofii św. Augustyna	2
9. Św. Grzegorz z Nyssy i filozofia w służbie dogmatu Trójcy Świętej	2
10. Symbol i jego znaczenie w drodze do Boga – neoplatonizm Pseudo-Dionizego Areopagity.	2
11. Nowa metafizyka św. Tomasza z Akwinu	2
12. Czym jest dusza ludzka i jakie są jej władze – św. Tomasz z Akwinu	2
13. Podział kosmosu, istoty ludzkie anielskie i Bóg – obraz świata św. Tomasza z Akwinu	
14. Istnieją tylko nazwy – nominalizm W. Ockhama	2
15. Niewiedza drogą do wiedzy – Mikołaj Kuzańczyk i koniec średniowiecza	2
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał)	Sposoby <u>weryfikacji</u> efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)
TMA_W02	wykazuje pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej filozofii i prawa kanonicznego wobec teologii;	Student zna podstawowe problemy filozoficzne ich ewolucję w łonie filozofii starożytnej i współczesnej (1-15).	Testy śródsesemtralne, Oceniany udział w dyskusjach
TMA_W13	podaje przykłady powiązania treści teologicznych z innymi dziedzinami nauki; rozumie zasady ochrony własności intelektualnej	Student potrafi powiązać treści teologiczne z ich filozoficznymi korzeniami wykorzystując przykłady z zakresu filozofii starożytnej i średniowiecznej	Oceniany udział w dyskusjach na zajęciach
TMA_W27	wskazuje na grecko-łacińskie korzenie terminologii nauk teologicznych	Student zna podstawowe terminy filozoficzne greckie i łacińskie oraz potrafi objaśnić ich znaczenie	Testy śródsesemtralne
TMA_U28	proponuje rozwiązania nietypowych problemów w sytuacjach profesjonalnych, integrując pogłębioną wiedzę teologiczną z wiedzą z innych dziedzin	Student potrafi zastosować terminy filozoficzne do opisywania zagadnień z zakresu teologii wzorując się na przykładach wielkich myślicieli chrześcijańskich	Oceniany udział w zajęciach

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	Praca z tekstem
2.	Dyskusja
3.	Przygotowanie prezentacji i lektura tekstów w domu

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	30	60
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	30	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Ocena z testów z rozumienia tekstu 40%

Ocena z aktywności na zajęciach i brania udziału w dyskusji 20%

Ocena z przygotowanej indywidualnie prezentacji 40%

Wiedza:

- na ocenę dostateczną – student zna podstawowe zagadnienia i terminy z zakresu filozofii starożytnej i średniowiecznej; potrafi podać przykład zagadnień filozoficznych, które miały wpływ na powstanie i rozwój teologii chrześcijańskiej.

- na ocenę dobrą – student dobrze zna podstawowe zagadnienia i terminy z zakresu filozofii starożytnej i średniowiecznej i potrafi je wyjaśnić; zna podstawowe zagadnienia filozoficzne, które miały wpływ na powstanie i rozwój teologii chrześcijańskiej, potrafi pokazać rozwój rozumienia tych zagadnień na przestrzeni późnej starożytności i średniowiecza.

- na ocenę bardzo dobrą – student bardzo dobrze zna podstawowe zagadnienia i terminy z zakresu filozofii starożytnej i średniowiecznej i potrafi je wyjaśnić wskazując na ich ewolucję i wzajemne powiązania; zna zagadnienia filozoficzne, które miały wpływ na powstanie i rozwój teologii chrześcijańskiej, potrafi pokazać i wyjaśnić rozwój rozumienia tych zagadnień na przestrzeni późnej starożytności i średniowiecza.

Umiejętności

- na ocenę dostateczną – jest w stanie dostrzec podstawowe problemy w tekstach filozoficznych i opisać je posługując się podstawowymi terminami filozoficznymi.

- na ocenę dobrą – jest w stanie identyfikować problemy w tekstach filozoficznych, wyjaśniać je i znajdować podobieństwa i różnice z ujęciami innych autorów rozróżniając ich specyfikę.

- na ocenę bardzo dobrą – jest w stanie identyfikować problemy w tekstach filozoficznych, wyjaśniać je i znajdować podobieństwa i różnice z ujęciami innych autorów rozróżniając ich specyfikę oraz stosować rozwiązania problemów zawarte w tekstach do przeprowadzania własnych pogłębionych analiz.

Literatura obowiązkowa

1.	<i>Filozofia, Materiały do ćwiczeń dla studentów teologii</i> , red. M. Jędraszewski, Poznań 2001.
	Literatura obowiązkowa obejmuje fragmenty tekstów, które każdy student będzie musiał przeczytać jako przygotowanie do następnych zajęć, dlatego będzie ona sukcesywnie podawana na zajęciach.

Literatura uzupełniająca

	Każdy student będzie przygotowywał indywidualną prezentację, do której będzie musiał wykorzystać znalezione przez siebie źródła i opracowania.

* lista rodzajów zajęć

- ☒ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)